

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
48

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-2762

**ANALIZY
RYNKOWE**

Redakcja naukowa
Wiesław Dzwonkowski

LISTOPAD 2021

KOMITET REDAKCYJNY:

Marian Podstawka
Stanisław Kowalczyk
Aldona Skarżyńska
Iwona Szczepaniak
Piotr Szajner

RECENZENT:

Paweł Kraciński

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU ZIEMNIAKA:

Wiesław Dzwonkowski

Oceny i komentarze prezentowane w Analizach Rynkowych są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów.
Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji,
które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w publikacji prosimy o podanie źródła.

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Rynków Rolnych i Metod Ilościowych IERiGŻ-PIB
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

WYDAWCA: Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowy Instytut Badawczy,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipki
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
Ark. wyd. 4,06

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Rynek ziemniaków w Europie i na świecie	6
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
II. Produkcja i podaż ziemniaków w Polsce	11
<i>dr Wojciech Nowacki, dr inż. Tadeusz Oleksiak</i> <i>Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB</i>	
III. Popyt na ziemniaki	20
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski, dr hab. Iwona Szczepaniak, prof. IERiGŻ-PIB,</i> <i>mgr inż. Teresa Zdziarska</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
IV. Handel zagraniczny ziemniakami, przetworami ziemniaczanymi i produktami skrobiowymi	28
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
V. Ceny ziemniaków i ich przetworów	33
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	

Mimo wzrostu cen w okresie wiosennym i powolnego powrotu sektora ziemniaczanego do sytuacji sprzed pandemii, w większości krajów Europy Zachodniej doszło do spadku powierzchni uprawy ziemniaków w 2021 r., natomiast miała miejsce jej stabilizacja w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. W całej UE-27 areał uprawy ziemniaków w 2021 r. wyniósł 1,51 mln ha i był o 1,9% mniejszy niż w roku poprzednim. Z powodu mało korzystnych i bardzo zróżnicowanych warunków agrometeorologicznych w okresie wegetacji średnie plony spadły w UE-27, w porównaniu z rokiem poprzednim, o ok. 2,5% do 343 dt/ha, ale w odniesieniu do średniej z ostatnich pięciu lat ich poziom był wyższy o 3,4%. Zbiory ziemniaków w UE-27 zmniejszyły się w porównaniu z 2020 r. o 4,4% i wyniosły 51,8 mln ton. W krajach Europy Zachodniej, mających decydujący wpływ na europejski rynek ziemniaków (Belgia, Francja, Holandia i Niemcy), produkcja zmniejszyła się o ok. 1,6 mln ton (o ok. 5%). Konsekwencją spadku zbiorów, przy jednoczesnym odradzaniu się zapotrzebowania przemysłu przetwórczego na surowiec, są relatywnie wysokie ceny ziemniaków, których poziom systematycznie rośnie, chociaż z zakłóceniami, powodowanymi obawami co do dalszego rozwoju pandemii COVID-19.

W Polsce powierzchnia uprawy ziemniaków, według szacunków IHAR-PIB

i IERiGŻ-PIB, wyniosła w 2021 r. ok. 235 tys. ha i była większa niż w roku poprzednim o ok. 1%. Plony szacuje się na 315 dt/ha, wobec 345 dt/ha w roku poprzednim i 275 dt/ha średnio w latach 2016-2020. Zbiory wyniosły ok. 7,40 mln ton i były o 0,60 mln ton mniejsze niż w 2020 r. i o podobną wielkość niższe od średnich zbiorów z ostatnich pięciu lat.

Z powodu spadku produkcji ceny ziemniaków również w Polsce są wysokie, a ich poziom w okresie jesiennym w obrocie targowiskowym oscylował ok. 130 zł/dt i był średnio o ok. 50% wyższy w porównaniu z analogicznym okresem 2020 r. W obrocie hurtowym wzrost cen jest jeszcze większy, a ich poziom (ok. 88 zł/dt) w listopadzie 2021 r. był o ok. 69% wyższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Ceny w Polsce przypuszczalnie przez cały sezon będą utrzymywać się na wysokim poziomie, który będzie zależny od rozwoju sytuacji na rynkach zachodnioeuropejskich i od możliwej presji importu nieco tańszych ziemniaków z tego kierunku. W skali całego sezonu 2021/22 średni poziom cen targowiskowych może wynieść ok. 145 zł/dt, wobec 97 zł/dt w sezonie poprzednim, a hurtowych ok. 115 zł/dt, wobec 71 zł/dt w sezonie 2020/21.

W sezonie 2021/22 obroty rynkowe ziemniakami mogą wynieść ok. 4,1 mln ton i będą o ok. 5% mniejsze niż w po-

przednim sezonie. Zmniejszy się przede wszystkim przerób na skrobię i susze oraz na spirytus, ale może wzrosnąć wykorzystanie ziemniaków w produkcji frytek i chipsów. Zmniejszy się ich sprzedaż do bezpośredniej konsumpcji. Przewiduje się, że w sezonie 2021/22 kanałami rynkowymi (skup, sprzedaż hurtowa, sprzedaż targowiskowa), przy uwzględnieniu ubytków i strat, rozdysponowane będzie ok. 59% zbiorów. Zmniejszy się ilość ziemniaków przeznaczona na samozaopatrzenie oraz na spasanie.

W latach 2019-2020 poziom wskaźników rentowności przedsiębiorstw przemysłu ziemniaczanego był niższy niż w całym przemyśle spożywczym. Natomiast w I półroczu 2021 r. wyniki finansowe przedsiębiorstw przemysłu ziemniaczanego wyraźnie się poprawiły, a branża generowała wyższe zyski. W sezonie 2021/22, z powodu wzrostu kosztów produkcji, którego mogą nie zrekompensować wyższe ceny zbytu, sytuacja finansowa przemysłu ziemniaczanego może ulec ponownemu pogorszeniu.

W sezonie 2020/21, mimo dobrej jakości i niskich cen, spadkowy trend spożycia ziemniaków był kontynuowany, które zmniejszyło się z 89 do 88 kg w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Nastąpił ok. 2,5% spadek konsumpcji ziemniaków nieprzetworzonych, który tylko częściowo-

Tabela 1

Bilans ziemniaków (tys. ton)

Wyszczególnienie	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22 prognoza
Zbiory	8872	9172	7478	6599	8008	7403
Import	110	157	159	327	116	180
Eksport	42	28	40	22	108	40
Razem do dyspozycji	8940	9301	7597	6904	8016	7543
Zużycie w gospodarstwach	3784	3780	2924	2545	3140	2930
- sadzenie	790	714	740	557	564	564
- spasanie	1913	2046	1209	1088	1716	1546
- samozaopatrzenie	1080	1020	975	900	860	820
Sprzedaż krajowa razem	4407	4571	4173	3960	4296	4073
- na konsumpcję	1850	1840	1750	1680	1650	1540
- na zaopatrzenie przemysłu*	2557	2731	2423	2280	2646	2533
Ubytki i straty	750	950	500	400	580	540

* Ziemiaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie.

Źródło: Dane GUS, prognoza IERiGŻ-PIB, IHAR-PIB.

wo został zrekompensowany większym spożyciem przetworów ziemniaczanych. W sezonie 2021/22 nastąpi dalszy spadek konsumpcji ziemniaków nieprzetworzonych, przy jednoczesnej kontynuacji rosnącego spożycia przetworów ziemniaczanych. Całkowite (bilansowe) spożycie ziemniaków zmniejszy się o ok. 3,5% do ok. 85 kg na mieszkańca.

W sezonie 2020/21 znacząco zwiększył się przywóz i spadł wywóz ziemniaków. Wzrost zanotowano w eksporcie większości przetworów ziemniaczanych, ale jego poziom był niższy w porównaniu z okresem

przed pandemią. Większy niż w poprzednim sezonie był również import przetworów. Nadwyżka w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami wyniosła 127,3 mln EUR, wobec 178,4 mln EUR w sezonie 2019/20. Natomiast saldo obrotów skrobią i produktami skrobiowymi pozostało ujemne i wyniosło 131,5 mln EUR, wobec 119,2 mln EUR w sezonie poprzednim.

W bieżącym sezonie przewiduje się wzrost eksportu przetworów ziemniaczanych i ziemniaków oraz produktów skrobiowych, zmniejszy się wywóz ziemniaków. Natomiast znacząco (co najmniej o 50%)

wzrośnie import ziemniaków nieprzetworzonych, także o kilka procent może zwiększyć się przywóz przetworów ziemniaczanych, a skrobiowych będzie zbliżony do poprzedniego sezonu. Ceny w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami będą wyższe niż w sezonie 2020/21.

W 2022 r. areał uprawy ziemniaków w Polsce przypuszczalnie będzie zbliżony do roku poprzedniego i wyniesie ok. 235 tys. ha. Przy przeciętnych warunkach pogodowych plony mogą wynieść ok. 330 dt/ha, a zbiory ok. 7,76 mln ton, tj. o niespełna 5% więcej niż w 2021 r.

SUMMARY

Despite the rise in prices in the spring and the slow return of the potato sector to the pre-pandemic situation, most Western European countries saw a decline in potatoes in 2021, while it stabilized in Central and Eastern Europe. In the entire EU-27, the potato cultivation area in 2021 amounted to 1.51 million ha and was 1.9% less than in the previous year. Due to unfavorable and very differentiated agrometeorological conditions during the growing season, average yields in the EU-27 decreased by approx. 2.5%, as compared to the previous year, to 343 dt/ha, but in relation to the average of the last five years, the level was higher by 3.4%. Potato harvest in the EU-27 decreased by 4.4%, as compared to 2020 and amounted to 51.8 million tonnes. In the countries of Western Europe, which have a decisive influence on the European potato market (Belgium, France, the Netherlands, and Germany), production decreased by approx. 1.6 million tonnes (approx. 5%). A consequence of the decline in harvest, with a simultaneous recovery of the processing industry's demand for raw material, concerns relatively high prices of potatoes, the level of which is steadily rising, albeit with disruptions caused by concerns about the further development of the COVID-19 pandemic.

In Poland, potato cultivation area, according to the estimates of IHAR-NRI and IAFE-NRI, in 2021 amounted to approx. 235 thousand hectares and was higher than in the previous year by approx. 1%. The estimated yields are 315 dt/ha, as compared to 345 dt/ha in the previous year and 275 dt/ha on average in 2016-2020. The harvest amounted to approx. 7.40 million tonnes and was 0.60 million tonnes lower than in 2020 and by a similar amount lower than the average harvest of the last five years.

Due to the decline in production, prices of potatoes are also high in Poland, and their level in the autumn marketplace turnover oscillated around PLN 130/dt and was on average approx. 50% higher than in the corresponding period of 2020. In wholesale trade, the increase in prices is even greater, and the level of prices (approx. PLN 88/dt) in November 2021 was approx. 69% higher than in the corresponding period of the previous year. Prices in Poland are likely to remain high throughout the season, which will depend on the developments in Western European markets and the possible pressure of importing slightly cheaper potatoes from this direction. In the scale of the entire 2021/22 season, the average level of marketplace prices may amount to approx. PLN 145/dt, as compared to PLN 97/dt in the previous

season, and wholesale prices – approx. PLN 115/dt, as compared to PLN 71/dt in the 2020/21 season.

In the 2021/22 season, market turnover in potatoes may amount to approx. 4.1 million tonnes and will be approx. 5% lower than in the previous season. First, the processing for starch, dried as well as for spirit will decrease, but the use of potatoes in the production of French fries and crisps may increase. Their sale for direct consumption will decrease. It is expected that in the season 2021/22, approximately 59% of the harvest will be distributed through market channels (purchase, wholesale, market sale), considering losses and damages. The amount of potatoes for self-supply and grazing will decrease.

In the years 2019-2020, the level of profitability indicators of potato industry enterprises was lower than in the entire food industry. On the other hand, in the first half of 2021, financial results of potato industry enterprises clearly improved, and the industry generated higher profits. In the season 2021/22, due to the increase in production costs, which may not be compensated by higher selling prices, the financial situation of the potato industry may deteriorate again.

In the 2020/21 season, despite good quality and low prices, the downward trend in potato consumption continued, which decreased from 89 to 88 kg per capita. There was an approx. 2.5% decrease in the consumption of unprocessed potatoes, which was only partially compensated by a higher consumption of processed potato. In the 2021/22 season, consumption of unprocessed potatoes will further decline, while the growing consumption of processed potatoes will continue. The total (balance) consumption of potatoes will decrease by approx. 3.5% to approx. 85 kg per capita.

In the 2020/21 season, import of potatoes increased significantly and the export of potatoes decreased. Most

processed potato exports increased, but their levels were lower than in the pre-pandemic period. The import of preserves was also higher than in the previous season. The surplus in foreign trade in potatoes and their products amounted to EUR 127.3 million, compared to EUR 178.4 million in the 2019/20 season. On the other hand, the balance of turnover in starch and starch products remained negative and amounted to EUR 131.5 million, as compared to EUR 119.2 million in the previous season.

In the current season, an increase in the export of potato products and potatoes as well as starch products is expected, and the export of potatoes

will decrease. On the other hand, the import of unprocessed potatoes will increase significantly (by at least 50%), the import of processed potatoes may also increase by several percent, and the imports of starchy potatoes will be like in the previous season. Prices in foreign trade of potatoes and their products will be higher than in the 2020/21 season.

In 2022, potato cultivation area in Poland is likely to be like in the previous year and will amount to approx. 235 thousand hectares. Under average weather conditions, yields may amount to approx. 330 dt/ha, and harvest to approx. 7.76 million tonnes, i.e., less than 5% more than in 2021.

Table 1

Potato balance sheet ('000 tons)

Wyszczególnienie	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22 forecast
Crops	8872	9172	7478	6599	8008	7403
Imports	110	157	159	327	116	180
Exports	42	28	40	22	108	40
Total supplies	8940	9301	7597	6904	8016	7543
On-farm use	3784	3780	2924	2545	3140	2930
- seeds	790	714	740	557	564	564
- feed	1913	2046	1209	1088	1716	1546
- self-provision	1080	1020	975	900	860	820
Market sales	4407	4571	4173	3960	4296	4073
- ware potatoes	1850	1840	1750	1680	1650	1540
- processing potatoes*	2557	2731	2423	2280	2646	2533
Wastes and losses	750	950	500	400	580	540

* potatoes processed in the industry irrespectively of the purpose

Source: CSO, authors' forecast.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukażą się:

1. Rynek owoców i warzyw (59) • grudzień 2021,
2. Rynek cukru (49) • kwiecień 2022,
3. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (49) • maj 2022,
4. Rynek drobiu (61) • maj 2022,
5. Rynek mleka (62) • maj 2022,
6. Rynek zbóż (62) • czerwiec 2022,
7. Rynek rzepaku (61) • czerwiec 2022.

WARUNKI PRENUMERATY I SPRZEDAŻY

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel. 22 50 54 685 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój nr 3.

Prenumerata roczna 1 egz. (1 numer) w 2021 r. wynosi 150 zł (w tym 8% VAT).

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433

W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

CENA 150 ZŁ

ISSN 1231-2762

Prenumerata (1 numer) w 2021 roku wynosi 150 zł (w tym 8% VAT).
Zamówienia z podaniem tytułu i liczby egzemplarzy prosimy kierować
do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>